

belo nakupičen, clo nič gnjil ni, ampak se do zadnjega dobro prihranil.

Letos sim sopet vès razrezani krompir dal znesti pod streho na opečni tlak (ceglasti flašter), tam ga tanko raztrositi, in večkrat premešati, da se je posušil enako jabelčnim platičkom.

Tako osušenih platičkov smo pod brazdo vergli nekoliko na terdem svetu, nekoliko pa na mahu. Tako osušeno seme je nekoliko kasneje zelenelo od neosušenega, toda je naglo in čvrsto rastlo, zeliše do zadnjega zeleno ostalo, obilo debelega in do zadnjega zdravega krompirja doneslo, kterege od 15. dneva prejšnega mesca v kletu še clo nič ni zgnjilo; kakor se pa v Ljubljani in v njeni okolici sliši, gnjije letos v kletih še huje od prejšnih let.

Kar še bolj poterdi nasvetovano skušnjo je pa, da je en prijatelj blizo Iga, dobivši od mene nekoliko osušenega krompirja, posadil ga poleg svojega neosušenega, — in glejte! pridelk iz domačega semena je že na njivi močno gnjil, v kletu pa neutegoma sčernal; pridelk iz mojega semena je bil pa lepši, bogatejši, na njivi in v kleti vedno zdrav.

Opomniti pa moram, da je treba zrezani krompir pod streho tanko raztrositi, in večkrat premešavati, sicer strohni in pride ob kal.

Radoveden sim slišati od posnemavcov mojega nasveta, kako da se jim krompir obnaša. J. Orel.

Gospodarske skušnje.

(Kako na Rusovskem ravnajo, da grojzdje skozi dve leti presno (frišno) ohranijo). Popotniki, ki pridejo iz Rusovskega, ne morejo prehvaliti lepega presnega grojzda, ki so ga zobali na Rusovskem. Časnik „Ausland“ pravi, da ono grojzdje pride iz Astrahana in da takole ga hranijo čez leto, pa tudi 2 leti:

Grojzd odrežejo s terte, dokler še ni popolnoma zrel; pri tem se nobene jagode ne dotaknejo; vse kar je le kolčikaj oškodovanega, čisto strebijo. Potem položé grojzde, pa tako, da en grojzd se drugemu ne dotakuje, v velike kamnitne zgorej ozke lonce; kar je med grojzdi praznega prostora, napolnijo s prosom. Pokrov, ki je tudi kamniten, mora lonec tako zapreti, da celó nič zraka va-nj ne more; to pa dosežejo, da lonec okoli pokrova na debelo zamažejo s tistim votom (klejem), s katerim votajo steklarji (glažarji) steklo; čez to prilepijo še močen popir. — Ako je to tako storjeno, se ohrani grojzdje tudi čez 2 leti popolnoma dobro in okusno.

(Vsak lonec se terdníši naredí), ako se, ko je še nov, odzunaj z ilovco čez in čez namaže, potem posuši in z lanenim oljem dobro vriba. Tak lonec je potem na ognjišu tako terden kakor da bi bil z železom oklenjen.

Starozgodovinski pomenki.

Častje indiškega Boga Skanda na rimsko-slovenskih spomenicih.

Razložil Davorin Terstenjak.

Sin boga Živa-ta, kateri sa je tudi velel Rudra, in sester Gange in Ume, od katerih je prva bila žena vsih bogov, druga pa samo žena Rudra-ta, se je imenoval Skanda (Vollmer Myth. str. 995.) Rudra pomeni toliko kot „flere faciens“ (primeri rusko besedo rydati = plakati), in mi na noriških kamnih zares naj-

demo ime PLOCAMVS in PLOCAMA ¹⁾ od glagola plokati, kakor še se od Pohorja do Bliberga (Bleiberg) na Koroškem dandanašnji govori. Plokami, plokama, plokamo, je staroslovenski participium praesentis passivi, in je clo primeren sanskritskemu Rudra.

Skanda je bil prejet od zvezd Kartigas šest Vil (nymph), ktere so ga umile in zredile, zatega voljo ima tudi priime Kartikeya, in je postal tako svetel, da je solnce nadsijal. Kartikeja pomeni po Paulinu rejeneč kuret (der Hühnerzögling), in Slovenec še zdaj zvezde pozna, ktere imenuje kureta, koklo, kokoši.

Zdaj si lahko razjasnimo: zakaj se imena CACV-SIVS ²⁾ (kakuš, kokoš), CVRVVS, CVRITA, COVRIA, CVRENA ³⁾ (kur, kurena) na noriških kamnih najdejo.

Razun tega priimena še je tudi imel drugo in sicer Guha, kar pomeni „ex antro ortus“. Na koroških kamnih se najde ime VOTIGOVV ⁴⁾ = Votligout, der hohle Schlund, antrum, luknja. V Bohinji na Gorenskem še živijo rodovine Guhar ⁵⁾. Tudi priime Kumara, juvenis, se najde v indiških bukvah in ime CVMARIVS ⁶⁾ na veneških kamnih. Besedi kumara primeri slovensko-horvatsko Kum, kumovati. Korenika te besede je sanskritski glagol am = amare. Zato Horvat reče sosedu „kume!“ to je: moj dragi! in Slovenec vsakemu stric, kar po sanskritski koreniki pomeni gospod (glej: Bopp Gloss. Sansc. s. v.)

Po indiškem basnoslovju je Skanda bil odločen za vojvoda nebeskih vojsk v boju bogov proti demonom (hudim duhom) in duhom pekla. Zato njegovo ime toliko pomeni (po Paulinu) kakor „celeriter iens“. Eichhoff ⁷⁾ prestavlja glagol sanskritski skand z besedo hüpfen, skakati, latinski scandere. Meni se Paulinov prestavek resničnejši zdí, ker imena PRSABINA ⁸⁾ in polatinčeni CELERINVS CELERIANA CAELERINA ⁹⁾ ktera se na koroških kamnih pogosto najdejo, za ta prestavek pričajo.

Že smo omenili, da je Skanda bil vojvoda proti hudim duhom. Hude duhe pa so si stari Indianci in Slovenci predstavljali pod podobami sanov — kačjih drakov ¹⁰⁾ Schlangendrachen, Lindwurm, zato najdemo ime SAANIVS ¹¹⁾ na štajerskih kamnih, tudi ime DRACONIA ¹²⁾, kakor tudi obraze sanov, kačjih drakov na rogačkih ¹³⁾ in celovških rimskih kamnih. Sani se tudi najdejo obraženi v pagodah indiških boga Živa-ta ¹⁴⁾, ker je Živa tudi bil bog pekla, tedaj gospodar čez hude duhe. Ktera mythiška oseba je v severno-slaven-skem basnoslovju enaka indiškemu Skanda-tu? Mislim, da česki Krok in poljski Krak. Zakaj pomeni imena Krok od koračiti „celeriter ire“ pomeni tisto, kar Skanda ali Brzavina. Na celovškem tergu stoječega moža, kterege po krivem za Herkula imajo, in kateri z buzdavanom umori sana (Lindwurm), imam jez za Skanda-Kroka. (Konec sledí.)

¹⁾ Ankershofen IV. 511.

²⁾ Ravno ta V. 623.

³⁾ Muhar 363. 362 in drug. mest.

⁴⁾ Ravno ta V. 578.

⁵⁾ Prezgodaj umerli naš slov. domorodec g. Juri Plemelj se je tudi po hiši zval Guhar. Na Gorenskem od Mojstrane v zgornji Radovni stoji hiša, kjer se veli „pri Guharju“, in res je cela okolica ozka in luknji podobna. Zna biti, da še na Gorenskem kdo besedo Guha = antrum pozna. Na Pohorju sem čul besedo skindra, kar pomeni iskraj; primeri latinsko „scintilla“ in gerško σπινθηρ.

⁶⁾ Apian CCH.

⁷⁾ Eichhoff 223.

⁸⁾ Ankershofen V. 574.

⁹⁾ Ravno ta 511.

¹⁰⁾ Majer Myth. II. 175. Massius, fig. 34. §. 220.

¹¹⁾ Muhar 393. 416.

¹²⁾ Ravno ta 416.

¹³⁾ Muhar Gesch. der Steierm. Abbild. Tafel X. fig. 1.

¹⁴⁾ Dapper Asia str. 110.